

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧЕРКАСЬКА ОБЛАСНА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ
ТУРИСТИЧНА АСОЦІАЦІЯ УГОРЩИНИ «КАРПАТИ-ТІСА»
КОШИЦЬКИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ (СЛОВАЧЧИНА)
ЛУЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БОЛГАРСЬКИЙ МІЖНАРОДНИЙ УНІВЕРСИТЕТСЬКИЙ КОЛЕДЖ
ВИЩА ШКОЛА МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН
І СУСПІЛЬНОЇ КОМУНІКАЦІЇ В ХЕЛМІ (ПОЛЬЩА)
ЧЕРКАСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА ТУРИЗМУ ТА ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОЇ СПРАВИ ЧДТУ

**Матеріали VIII міжнародної
науково-практичної конференції
«ТУРИСТИЧНИЙ
ТА ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННИЙ БІЗНЕС В УКРАЇНІ:
ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ТА РЕГУЛЮВАННЯ»**

23 – 24 березня 2017 року, м. Черкаси

ТОМ I

Черкаси
2017

УДК 379.85:640.4(063)

ББК 65.433

М 34

Редакційна колегія:

Григор О. О., к.н.держ.упр., доцент;

Лазуренко В. М., д.і.н., професор;

Бушин М. І., д.і.н., професор;

Чепурда Л. М., д.е.н., професор;

Чепурда Г. М., к.філол.н., доцент

Відповідальний за випуск:

Мельникова Я. В.

М 34 Матеріали VIII Міжнародної науково-практичної конференції «Туристичний та готельно-ресторанний бізнес в Україні: проблеми розвитку та регулювання»: 23 – 24 березня 2017 року, м. Черкаси [Текст]: у 2-х томах / М-во освіти і науки України, Черкас. держ. технол. ун-т. –Т. 1.– Черкаси: Видавець Чабаненко Ю. А., 2017. – 400 с.

ISBN978-966-493-297

Розглянуто актуальні питання стратегічного розвитку туристичного та готельно-ресторанного бізнесу в Україні і світі. Проаналізовано сучасні тенденції, проблеми державного регулювання та інтеграції України до світового простору в галузі туризму. Розкрито актуальні проблеми менеджменту та маркетингу, планування та прогнозування діяльності підприємств туристичного та готельно-ресторанного бізнесу. Проаналізовано науковий базис новітніх технологій в галузі туризму.

Для науковців, студентів, аспірантів та фахівців галузі.

УДК 379.85:640.4(063)

ББК 65.433

ISBN978-966-493-297-1

© Авторські тексти, 2017

**СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ МЕНЕДЖМЕНТУ ТА МАРКЕТИНГУ
В ТУРИСТИЧНОМУ ТА ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОМУ БІЗНЕСІ**

Мальська М. П. ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ТА РЕГУЛЮВАННЯ ПІДПРИЄМНИЦТВА МАЛОГО ТА СЕРЕДНЬОГО БІЗНЕСУ ЛЬВІВСЬКОЇ ТА ТЕРНОПІЛЬСЬКОЇ ОБЛАСТІ.....	187
Мельниченко С. В., Кудлай Т. В. ПРОГРАМИ ЛОЯЛЬНОСТІ МЕРЕЖЕВИХ ГОТЕЛІВ	190
Беляєва С. С. МЕНЕДЖМЕНТ І КОМУНІКАЦІЇ В ТУРИЗМІ	194
Іванов А. М. ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ В УМОВАХ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ ЗМІН	198
Крупський О. П., Єрмакова А. О. ДИНАМІЧНІ ЗДІВНОСТІ ТУРИСТИЧНОГО ПІДПРИЄМСТВА	202
Мельникова Я. В. СИСТЕМА «5S» ЯК ЕЛЕМЕНТ УПРАВЛІННЯ ОХОРОНОЮ ПРАЦІ НА ПІДПРИЄМСТВАХ ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОГО ГОСПОДАРСТВА	206
Петрук Т. М. КАДРОВА ПОЛІТИКА ГОТЕЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА У СУЧАСНИХ УМОВАХ.....	208
Таньков К. М. ФОРМУВАННЯ СТРАТЕГІЧНИХ ВЗАЄМОВІДНОСИН НА РИНКУ ТУРИСТИЧНИХ ПОСЛУГ	211
Заворуха О. С. ВПЛИВ ТУРИЗМУ НА СВІТОВУ ЕКОНОМІКУ	214
Кулінська С. В. НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ ГОТЕЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА	218
Ткачук Т. М. ТУРИСТИЧНА ФРАНШИЗА В СИСТЕМІ МАРКЕТИНГОВОЇ ПОЛІТИКИ ПІДПРИЄМСТВ.....	221

**ПЛАНУВАННЯ ТА ПРОГНОЗУВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ
В ГАЛУЗІ ТУРИЗМУ**

Данилюк А. М. СУЧАСНИЙ СТАН І ПРОБЛЕМИ ОЗДОРОВЛЕННЯ ДІТЕЙ У ЗАКЛАДАХ РЕКРЕАЦІЇ В ЛІТНІЙ ПЕРІОД.....	225
Загородній В. В., Ярославська Л. П. СПОРТИВНЕ ОРІЄНТУВАННЯ – ІСТОРІЯ ВИНИКНЕННЯ ТА СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ	231

УДК 338.486

ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ В УМОВАХ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ ЗМІН

*Іванов А. М., к.е.н., доцент
кафедри туристичного бізнесу та рекреації
Одеська національна академія харчових технологій*

Сьогодні в умовах складної соціально-економічної та політичної ситуації, яка склалася Україні, дуже гострою стала проблема значущості окремих видів економічної діяльності. На перший план вийшли такі види господарської діяльності як туризм, готельно-ресторанна справа, телекомунікації та ін.

Туризм в світовій економіці займає одну з лідерських позицій за доходами до ВВП країни, роблячи ці країни лідерами за багатства економічними показниками.

Але, не дивлячись на швидкі темпи росту туризму як у світі, так і в Україні, ця галузь є дуже чутливою до зовнішніх проявів та негативних тенденцій. Будь-які природні катаклізми, громадські заворушення, криміногенна ситуація, демографічні зміни (депопуляція, окремі види міграції), економічні негаразди (різке коливання валютного курсу, внутрішні перетворення економі-

ки, коливання вартості цінних паперів, фінансова криза) можуть викликати глибоку рецесію в туристичному секторі держави. Саме тому можна стверджувати, що туризм в умовах економічної турбулентності є саме тією сферою економіки, яка надзвичайно швидко привлаштовується до цих змін. Але, незважаючи на це, туристичний сектор спромігся уникнути критичної точки світової економічної кризи і залишається одним з секторів економіки, що забезпечують значний потенціал економічного росту та міжнародного розвитку.

Ефективне управління туризмом під час кризових явищ та вибір заходів щодо його подолання мають формуватися на деяких важливих складових:

1. Перманентній інформаційній комунікації.
2. Державній підтримці.
3. Екологічній безпеці.
4. Економічній підтримці державою.
5. Нових маркетингових технологіях.
6. Впровадженні різноманітних інновацій.

Що стосується інформаційної підтримки, то вона має бути достовірною і перевіреною не одним джерелом. Так, наприкінці 2016 року міжнародна організація International SOS, оцінивши за рядом показників – рівнем медичної безпеки, якості доріг, ризику туристів, кількості катаклізмів, ефективності роботи силовиків та екстрених служб, надійності транспортної інфраструктури, віднесли Україну до країн високого рівня небезпеки [1], а фахівці консалтингового агентства Mercer визнали Київ самою небезпечною столицею Європи для відвідування туристами [2]. Але ця інформація була прибрана з мережі Інтернет тільки після особистого втручання-протесту до адміністрації компаній посла України в Великобританії. Тобто, спекуляції на тему кризи, воєнного стану, економічних катаклізмів в світовій інформаційній політиці недопустимі.

Державна підтримка туризму в період турбулентності залежить в першу чергу від терміново прийнятого нового Закону України Про туризм, нової Концепції розвитку туризму та курортів, обласних програм розвитку галузі на період майбутніх 10 – 15 років. Також слід терміново створити сприятливі умови для просування нових видів туризму, туристичних продуктів на

рівні України і за її межами, сприяти розвитку внутрішнього туризму. Уряд має сприяти створенню різноманітних громадських організацій, які б спонукали розвиткові туристичного бізнесу. Також на рівні уряду слід чітко на перспективний період з'ясувати місце і роль туризму в економіці України та ієрархію управління ним, починаючи з уряду і закінчуючи громадськими організаціями на місцевому рівні.

Туризм має в перспективі розвиватися на принципах екологічної безпеки та традиційних принципів Кодексу туриста. Туристичні території та рекреаційні зони слід розвивати за умов збереження екології та розумного природокористування. Слід чітко визначити поняття «оздоровча територія» та «рекреаційна територія», підходи до їх формування та функціонування, а також законодавчих правил користування цими територіями, перетворюючи охоронні території – заповідники, заказники і т.д. у рекреаційні, оздоровчі, чи рекреаційно-оздоровчі території. Слід виробити науково обґрунтовані підходи до фінансування наукової діяльності в природоохоронній сфері, розвивати інфраструктуру, надати вільний доступ до інформаційної бази, субсидувати окремі види діяльності тих підприємств та приватних осіб, які б бажали розвивати туризм на охоронних територіях. У багатьох економічно розвинутих країнах витрати на природоохоронну діяльність приходяться на державні органи влади [3].

Маркетингові дослідження в умовах економічного спаду вимагають перегляду пріоритетів у виборі методів досліджень. Слід пам'ятати, що з часу появи та широкого використання мережі Інтернет, деякі види досліджень не є ефективними. Також слід чітко обирати при дослідженні окремих питань ті, які більш використовуються у повсякденні певною групою населення залежно від віку, статі, соціального стану, інтересів та окремих уподобань тощо. Гнучкість у маркетингових дослідженнях та пропозиції – ключовий елемент у системі виживання під час кризи.

Нарешті використання інновації, без яких розвиток галузі неможливий, чи майже неможливий. До інноваційних видів діяльності в сфері туризму в Україні, які мають використовуватися, слід віднести:

– інноваційне партнерство між різними галузями та створення нових бізнес-напрямків (взаємодія турагента, туроперато-

ра, транспортними підприємствами, готелями, екскурсійними бюро і т.д.);

– впровадження окремих новітніх інформаційних програм у діяльність підприємств туризму (турфірм, готелів, ресторанів);

– використання в поєднанні новітніх форм і методів управління підприємствами, видами діяльності, галуззю в цілому;

– впровадження нових видів маркетингових досліджень;

– впровадження новітніх інноваційних продуктів харчування та методів їх виготовлення;

– будівництво нових закладів інфраструктури туризму, які несхожі на існуючі за багатьма показниками – геометричними формами будівлі, методами та засобами опалення, методами управління, окремими видами господарювання і т.д.

Як бачимо, криза дозволила переглянути основні постулати туризму, підкреслити його економічну важливість та взаємозв'язок з іншими секторами економіки. Незважаючи на досить хитке економічне становище, потрібно зосередитись на основних питаннях та вирішенні поточних проблем. Незважаючи на втішні прогнози ЮНВТО та показники поступово росту туристичної активності, ще рано втрачати пильність. Сьогодення повне невизначеності: природні катаклізми, катастрофи та кризи можуть виникнути в будь-якій точці нашої країни і планети в цілому. Безліч чинників можуть викликати кризу в туризмі, тому знання та професійні навички в подоланні кризи мають стати основними компонентами управління.

Література

1. Україну визнали однією з найбільш небезпечних країн для туризму. – Режим доступу: <http://ukranews.com/ua/news/460808-ukrainu-vyznaly-odniyeyu-z-naybilsh-nebezpechnykh-krain-dlya-turyzmu>

2. Київ визнано одним з найбільш небезпечних міст у Європі. – Режим доступу: <http://socportal.info/2016/12/23/kiyiv-viznano-odnim-z-najbilsh-nebezpechnih-mist-u-yevropi.html>

3. Shifflet D. Economic headwinds will slow 2008 U.S. domestic travel to 1.99 billion person-trips / D. Shifflet. – Global Insight. – 2008. – October 21.